

Årsberetning for 2023 for Hellested Vandværk

Det er nu 25. gang jeg skal fremlægge en årsberetning for Hellested Vandværk og 26 år siden jeg blev valgt til bestyrelsen. Uden det større regnearbejde betyder det også, at jeg er blevet 26 år ældre. Det skal ikke være en afskedstale, men set i relation til de øvrige bestyrelsesmedlemmers aldre (3 ud af 5 har passeret 75 år) må vi erkende, at "sidste salgsdato" nærmer sig. Emnet har flere gange været diskuteret på bestyrelsesmøder. Fænomenet er velkendt fra mange foreninger. Hvordan rekrutterer vi nye folk til bestyrelsen. Man kunne eksempelvis forestille sig, at nyvalgte personer fik en slags mentor i form af det afdgående medlem i en indkøringsperiode eller lad os kalde det oplæring/overlevering. Derudover har vores forening, Danske Vandværker en lang række kurser og seminarer for nye bestyrelsesmedlemmer. Man behøver nødvendigvis ikke have den store viden om vandværksdrift, for med interesse og engagement kommer man langt. Det har vi her rigtig gode erfaringer med. Bestyrelsesarbejdet er faktisk meget alsidigt. Det er selvfølgelig nødvendigt at kende til driften af et vandværk og vide hvordan det er opbygget med pumper, boringer, rensning samt vedligehold. Under driften hører overvågning af ledningssystemet for læk og brud. Desuden er der den økonomiske side af sagen hvorunder udarbejdelse af takstblad bl.a. hører. En lang række administrative opgaver er pålagt vandværker og derfor er der også brug for kompetencer ud over det rent praktiske. Alt i alt et meget alsidigt "job".

Set og sket

Nok er årsberetningen benævnt "for 2023" men som tidlige år har jeg foruden 2023 medtaget større begivenheder og tiltag næsten indtil generalforsamlingen året efter. I den forløbne tid har vi haft en række brud af varierende størrelse og flere af disse kunne sagtens have udviklet sig til noget større, hvis vi ikke havde haft de elektroniske målere. Den effektive overvågning giver os mulighed for at kontakte ejerne og dermed få stoppet "hullerne". Kommunikationen er faktisk også gået den anden vej. Flere har været så forudseende at meddele os, at de var i færd med at fylde badebassiner eller havedamme og dermed "beroliget" os mod advarselslamper. Tak for det. Et brud forårsager gerne nedsat vandtryk eller intet vand. Sidst på sommeren havde et hus pludselig ikke noget vand, mens naboer og resten af byen havde vand. Det viste sig at være en større samling

af meget fine rødder og slam som dannede en effektiv prop. I sådanne tilfælde samt ved brud er det vigtig at få meddelelser ud til berørte beboere. Vi har nu indgået kontrakt med firmaet Blueidea hvorved vi inden for kort tid kan udsende SMS beskeder til de berørte brugere. Desværre får vi ikke fat i alle forbrugere. Vi har mobilnumre på omkring 200 ud af ca. 270 adresser. Systemet tillader imidlertid også at benytte e-Boks og via den vej, forventer vi at nå en del flere. SMS muligheden må dog forventes at være mere effektiv i akuttifælde. Vi må sige at være meget tilfredse med systemet.

Systemet har vi benyttet til at informere om generalforsamlingen og om det nye såkaldte kalkknuser system. Der blev informeret om metoden på et møde i Forsamlingshuset 5. februar og d. 12. februar blev det sat i gang. Metoden, der er baseret på ultralyd, er ikke at forveksle med blødgøring af vand, hvor hårdheden sænkes til ca. 10. Der fjernes *ikke* kalk, altså CaCO_3 , og der tilsættes ingen kemikalier til vandet, men strukturen i kalken ændres, hvorved vedhæftningen til overflader nedsættes betydeligt. Det vil især være synligt i kaffemaskiner, kogekedler, kasseroller, filtre i vandhaner, brusekabiner og lignende. Vi forventer inden længe at udsende et enkelt spørgeskema om forbrugernes oplevelser af metoden.

Rent vand er et meget diskuteret emne for tiden og særlig den potentielle påvirkning fra forurenede jord står højt på dagsordenen. For nogle år siden indførte man de såkaldte BNBO områder. Meningen er at sikre rent grundvand ved ikke at tillade brugen af bl.a. pesticider i et større område omkring de eksisterende boringer. De, altså områderne, er siden genberegnet og Bækager kom med i de nye udgaver. Det betyder, at vi blev tvunget til at genforhandle med 3 lodsejere, hvoraf to aftaler forventes snart at være på plads inden sommer. Vi har deltaget i to Web-seminarer fra Niras omhandlende priser på kompensationer og sagsgennemgange. I tilfælde hvor en aftale ikke kan forhandles på plads, vil der fra myndighedernes side blive fastsat en erstatningspris. Derefter kan sagen videreføres/klages til taksationskommission og derpå overtaksationskommission. Vejen er lang.

Vores vand er godt og overholder alle gældende grænseværdier. Vi skal som ved tidligere generalforsamlinger gøre det klart, at de obligatoriske analyser er meget omfattende. Alene pesticider og nedbrydningsprodukter omfatter i alt 61 stk. Dertil kommer de meget omtalte PFAS stoffer, som i antal er steget med 10 i år. Der er ikke påvist den type

forbindelser i vores vand. Derudover er vi/man pålagt at analysere for adskillige chlorerede forbindelser og deres nedbrydningsprodukter, udvalgte kulbrinter og PAH forbindelser samt flere mere eller mindre eksotiske kemikalier. Og så er der alle de uorganiske stoffer. Jeg prøver meget på at argumentere for at få nedsat antallet af analyser, da jeg ud fra et fagligt og historisk synspunkt ikke mener, at det er relevant. Lydhørheden i kommunen er ikke imponerende. Og det slutter ikke her. I store screeninger foretaget af Miljøstyrelsen har man rundt omkring i landet i udvalgte boringer påvist en lang række medicinrester. Det kunne være antibiotika, antidepressiver og hormonstoffer. Der vil uden tvivl komme krav til vandværkerne om at analysere for disse stoffer. Fundene skal selvfølgelig vurderes med hensyn til antal og toksicitet, men det kommer. Det vil naturligvis også stille store krav til laboratorierne.

Som jeg startede med, kunne der være udfordringer i at videreføre den nuværende struktur med bestyrelser for små vandværker og det er ikke alene her hos os. På landsplan ses flere og flere sammenlægninger af mindre vandværker eller anden form for samarbejder. Man har nogle steder fælles økonomistyring eller oprettet et selskab som tager sig af driften for en række vandværker inden for en begrænset radius. På Stevns var intensionen ved vedtagelsen af sidste vandforsyningsplan at udnævne 4 af de største vandværker som modervandværker. Tre af disse, Hårlev, Strøby Egede og Store Heddinge er siden blevet fysisk forbundet og kan i nødstilfælde hjælpe hinanden. Flere mindre vandværker er lokalt forbundet. Bækager er forbundet med Maglehøjvej vandværket. Det var tanken ligeledes at forbinde Store Heddinge med Rødvig og samtidig etablere en ledning fra Hårlev mod Rødvig/Store Heddinge via Hellested. Imidlertid har beregninger vist, at det vil koste rigtig meget, og at der ikke umiddelbart er en klar finansieringsplan. Dette blot til orientering.

Der kan være megen usikkerhed her i verden og i denne beretning peges der også på usikkerheder, men en ting er sikker. Som formand er jeg meget tryk ved denne bestyrelse og dens angegement og det store arbejde, den har lagt for dagen i det forløbne år.

Tak for det.

Nils Toubro

Hellested d. 19. marts 2024